

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Musí státní zaměstnanci refundovat svému zaměstnavateli pokuty uložené za jejich pochybení?

V tomto článku bych rád upozornil na judikát Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 2764/2016 ze dne 12. 4. 2017, kterým Nejvyšší soud rozhodl „zjednodušeně řečeno“, že státní zaměstnanci nejsou povinni refundovat svému zaměstnavateli-státu pokuty, které musí jejich organizační složka hradit jiné organizační složce státu v důsledku pochybení takových zaměstnanců.

Konkrétně šlo v daném případě o to, že zaměstnanec pracující coby vedoucí oddělení stavebních prací odboru nemovité infrastruktury Sekce vyzbrojování a akvizic Ministerstva obrany pochybil při zadávání veřejné zakázky. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pak Ministerstvu obrany uložil pokutu ve výši 30.000,- Kč. Ministerstvo obrany tuto pokutu vymáhalo po zaměstnanci, v důsledku jehož pochybení byla pokuta ministerstvu udělena.

Nejvyšší soud pak rozhodnutím sp. zn. 31 Cdo 2764/2016 ze dne 12. 4. 2017 potvrdil předcházejí rozhodnutí nižších soudů, kterými byla žaloba zamítnuta. Dostatečným důvodem pro zamítnutí žaloby je dle Nejvyššího soudu skutečnost, že nemohla být zaměstnavateli způsobena škoda „Organizační složky státu vykonávající za stát práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů pouze obhospodařují majetek, který vlastní stát, a proto v důsledku zaviněného porušení povinností při plnění pracovních úkolů zaměstnance nebo v přímé souvislosti s ním může vzniknout újma na majetku (zmenšení majetku nebo zmaření očekávatelného zvýšení majetku) pouze státu a nikoliv organizační složce státu. Ke škodě, kterou by byl zaměstnanec povinen nahradit podle ustanovení § 250 zák. práce, proto může dojít pouze u státu, jestliže nastalo zmenšení jeho majetku nebo jestliže u něj nedošlo ke zvýšení (rozmnožení) majetku, které bylo možné - nebýt škodné události - s ohledem na pravidelný běh věcí důvodně očekávat.“

Jinými slovy, Nejvyšší soud to vnímá tak, že skutečnost, že jedna organizační složka státu (Ministerstvo obrany) musí uhradit druhé organizační složce státu (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže) pokutu, je pouhým přesunem peněz v rámci jednoho subjektu, kterému tak žádná škoda nevznikla.

Na jednu stranu se jedná nepochybně o zcela logický závěr, státu jako takovému skutečně žádná škoda nevznikla a nelze se žalovanému zaměstnanci divit, že takovou námitku uplatnil.

Na druhou stranu jsou zde však i důvody pro opačné posouzení. Předně je nutno upozornit na to, že organizační složky státu sice nemají vlastní právní subjektivitu, ale fakticky se jedná o složky se značnou mírou samostatnosti. Pokud jedna organizační složka státu (Ministerstvo obrany) musela

uhradit pokutu druhé organizační složce (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže), je nepochybné, že organizační složce Ministerstvu obranu takové peníze chybí a nemůže je použít pro svůj účel, v daném případě pak patrně zajištění obranyschopnosti státu. Z právního hlediska lze pak podpůrně upozornit na to, že například ustanovení § 16 odst. 5 vyhlášky č. [62/2001](#) Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu, předpokládá, že organizační složky mohou vůči sobě vymáhat své peněžité závazky.

Dalším námitkou proti rozsudku je obecná nerovnost mezi zaměstnanci. Vysvětlujte neprávnickovi, že státní zaměstnanec nemusí hradit svému zaměstnavateli pokutu způsobenou jeho pochybením, zatímco zaměstnanec samosprávy nebo soukromé společnosti za totéž pochybení musí pokutu svému zaměstnavateli uhradit. Rozhodnutí, zda zaměstnanec musí hradit škodu způsobenou svým pochybením, pak záleží do značné míry na zdánlivě nepodstatné okolnosti, a to kam je takový zaměstnanec zařazen. Zaměstnanec samosprávného celku nebo zaměstnanec státem vlastněné organizace se samostatnou právní subjektivitou totiž takovou pokutu bude muset svému zaměstnavateli refundovat.

Samotný text judikátu pak napovídá, že i soudci Nejvyššího soudu nebyli jednotní, když rozhodnutí přijímal velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, neboť došlo k posunu oproti předchozímu judikátu Nejvyššího soudu sp. zn. ze dne 28. 6. 2012 sp. zn. 33 Cdo 181/2011, ve kterém byl naopak zdůrazněn princip dělené subjektivity státu „konstrukce dělené subjektivity státu vylučuje, aby na stát bylo v právních vztazích týkajících se hospodaření (nakládání) s jeho majetkem prostřednictvím organizačních složek státu nahlíženo jako na kompaktní a vnitřně splývající celek“. Je tak pravděpodobné, že i sami soudci Nejvyššího soudu ve velkém senátu mnou předestřené námitky diskutovali a zvažovali. Je jen škoda, že se více z diskuse soudců nedostalo do odůvodnění rozsudku, který jen stroze konstatuje, zjednodušeně řečeno, že stát je jeden právní subjekt a tak přesunem peněz v jeho rámci nemůže dojít ke škodě, a nijak se k věci nevyjadřuje z hlediska účelu normy a výše uvedených námitek.

Petr Veselý,
advokát

[Nomika, advokátní kancelář](#)

Nerudova 348
432 01 Kadaň

Tel: + 420 478 048 595
e-mail: petr.vesely@nomika.cz

Další články:

- [Zaměstnanecká karta jako nástroj pro zaměstnávání cizinců ze třetích zemí](#)
- [Interní prošetřování a subjektivní lhůta pro rozvázání pracovního poměru](#)
- [Porušení pravidel BOZP zaměstnancem a liberace zaměstnavatele](#)
- [Zdravotní výpovědní důvod podle § 52 písm. d\) ZP: sloučení důvodů a jeho meze v praxi](#)
- [K vybraným aspektům Směrnice o transparentnosti odměňování](#)
- [Výpovědní doba nově: Přežila smluvní ujednání o výpovědní době flexinovelu?](#)
- [Kategorizace pracovních pozic podle směrnice o transparentnosti odměňování. Několik úvah k praktické implementaci](#)
- [Nejvyšší soud: Stejná pracovní pozice ještě neznamena stejnou práci](#)
- [Výpověď pro nadbytečnost](#)
- [Distributoři léčiv jako subjekty kritické infrastruktury: Nový regulační režim a praktické dopady](#)
- [Prodloužení zkušební doby ze zákona po flexinovele](#)